

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

*Факультет № 6
Кафедра соціології та психології*

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «**Соціальна робота та
психологічна служба**» вибіркового компоненту
освітньої програми другого (магістерського) рівня вищої освіти

053 Психологія (практична психологія)

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол від 25.08.2023 № 7

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри соціології та психології
Протокол від 15.08.2023 №8

Розробник:

1. Доцент кафедри соціології та психології, кандидат психологічних наук,
доцент Маннапова Катерина Робертівна

Рецензенти:

1. Провідний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії
морально-психологічного супроводження службово-бойової діяльності
Національної гвардії України, кандидат психологічних наук, с.н.с.
Мацегора Я. В.
2. Доцент кафедри соціології та психології факультету № 6 ХНУВС,
кандидат психологічних наук Твердохвалова Ю.Л.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4 . Загальна кількість годин – 120 . Кількість тем – 6 .	05 Соціальні та поведінкові науки; 053 Психологія; Другий (магістерський) рівень вищої освіти	Навчальний курс – 2 Семестр – 3. Форма навчання – денна. Види контролю: залік.
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
<div>денна форма навчання</div> <div> Лекції – 24 Семінарські заняття – 0 Практичні заняття – 26 Лабораторні заняття – 0 Самостійна робота – 70 Індивідуальні завдання: Курсова робота – 0 Реферати – 0 </div>		<div>заочна форма навчання</div> <div> Лекції – 6 Семінарські заняття – 0 Практичні заняття – 6 Лабораторні заняття – 0; Самостійна робота – 108; Індивідуальні завдання: Курсова робота – 0 Реферати – 0 </div>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Психологічна служба та соціальна робота» є засвоєння студентами принципів діяльності психологічної служби, технологій та алгоритму здійснення психологічного супроводу.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Психологічна служба та соціальна робота» є цілеспрямоване оволодіння студентами знаннями характеристик етапів надання психологічної підтримки, навичками визначення цілей, завдань психологічного супроводу.

Міждисциплінарні зв'язки: диференційна психологія, психопатологія, вікова та педагогічна психологія, кризова психологія, сучасні психологічні практики, організаційна психологія, соціальна психологія, психодіагностика, практична психологія, тощо.

Очікувані результати навчання: сформовані в студентів навички використання отриманих знань у процесі подальшого вивчення спеціальних фахових дисциплін та майбутньої практичної діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- особливості надання психологічної допомоги у кожному окремому випадку;

- зміст основних етапів психологічної підтримки;
- особливості діяльності психологічної служби в різних галузевих системах;
- законодавчі акти, що регулюють діяльність вітчизняних психологічних служб.

вміти:

- аналізувати діяльність психологічних центрів і служб за кордоном і в Україні,
- визначати цілі, завдання та етапи психологічного супроводу,
- застосовувати в діяльності психодіагностичний та психокорегувальний інструментарій;
- формувати відповідні програми психологічного супроводу;
- здійснювати психологічну підготовку управлінських кадрів .

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:		
Інтегральна компетентність	І. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.	
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-1.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК-3.	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
	ЗК-6.	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
	ЗК-8.	Навички міжособистісної взаємодії.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК-3.	Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
	СК-4.	Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
	СК-5.	Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.
	СК-9.	Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
	СК-11.	Здатність дотримуватися норм професійної етики.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема № 1. Проблема психологічної підтримки у вітчизняній і зарубіжній психології.

Педологія. Педагогічна підтримка. Психотерапія, її характеристики і різновиди. Соціальна підтримка. Сімейна підтримка.

Тема № 2. Психологічна служба як організаційна форма реалізації системи психологічного супроводу.

Принципи діяльності психологічної служби. Задачі та цілі діяльності психологічної служби. Суб'єкти та об'єкти психологічного впливу. Методи та засоби діяльності психологічної служби.

Тема № 3. Діяльність психологічних центрів в Україні і за кордоном.

Класифікація психологічних центрів: за формою власності, за цілями; за формами надання послуг. Різновиди студентських психологічних служб за кордоном: у Великобританії, США, Франції, Німеччині, їх завдання і особливості. Психологічні центри в Україні.

Тема №4. Психологічна служба в освітній системі України.

Модель функціонування психологічної служби вищого навчального закладу. Діяльність фахівців психологічної служби ВНЗ з психологічної підтримки особистісного-професійного розвитку учнів. Умови ефективності психологічного супроводу. Програма психологічного супроводу особистісно-професійного розвитку студентів

Тема № 5. Психологічні служби галузевих установ.

Психологічна служба у системі МВС. Психологічна служба у системі МОЗ. Банківські психологічні служби. Психологічна служба на підприємстві. Психологічна служба у системі збройних сил.

Тема №6. Соціальна турбота про людей з обмеженими можливостями.

Поняття інвалідності та її види. Органи влади в Україні, що здійснюють підтримку та соціальний захист людей з обмеженими можливостями. Соціальна робота з дітьми-інвалідами. Працевлаштування, освіта та професійна підготовка людей з обмеженими можливостями. Система соціального захисту людей з обмеженими можливостями.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни		Вид контролю
	Всього	з них:	

		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 3							
Тема №1. «Проблема психологічної підтримки у вітчизняній і зарубіжній психології».	18	4		4		10	залік
Тема №2. «Психологічна служба як організаційна форма реалізації системи психологічного супроводу.».	20	4		4		10	
Тема №3. «Діяльність психологічних центрів в Україні і за кордоном».	20	4		4		10	
Тема № 4. «Психологічна служба в освітній системі України».	20	4		4		10	
Тема № 5. «Психологічні служби галузевих установ».	20	4		4		14	
Тема 6. «Соціальна турбота про людей з обмеженими можливостями»	22	4		6		16	
Всього за семестр № 3:	120	24		26		70	

4.1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (заочна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни					Вид контролю
	Всього	з них:				
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	
Семестр № 3						

Тема №1. «Проблема психологічної підтримки у вітчизняній і зарубіжній психології».	20	1		1		18	залік
Тема №2. «Психологічна служба як організаційна форма реалізації системи психологічного супроводу.».	20	1		1		18	
Тема №3. «Діяльність психологічних центрів в Україні і за кордоном».	20	1		1		18	
Тема № 4. «Психологічна служба в освітній системі України».	20	1		1		18	
Тема № 5. «Психологічні служби галузевих установ».	20	1		1		18	
Тема 6. «Соціальна турбота про людей з обмеженими можливостями»	20	1		1		18	
Всього за семестр № 3:	120	6		6		108	

4.1.3. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни			Література:
Тема № 1. Проблема психологічної підтримки у вітчизняній і зарубіжній психології			
	Підготувати відповіді на запитання: 1. Педологія. 2. Педагогічна підтримка. 3. Психотерапія, її характеристики і різновиди. 4. Соціальна підтримка. 5. Сімейна підтримка.		1, 2, 3
Тема № 2. Психологічна служба як організаційна форма реалізації системи психологічного супроводу.			
	Підготувати відповіді на запитання: 1. Принципи діяльності психологічної служби. 2. Задачі та цілі діяльності психологічної служби. 3. Суб'єкти та об'єкти психологічного впливу. 4. Методи та засоби діяльності психологічної служби.		1, 2, 3
Тема № 3. Діяльність психологічних центрів в Україні і за кордоном			
	Підготувати відповіді на запитання: 1. Класифікація психологічних центрів: за формою власності, за цілями; за формами надання послуг. 2. Різновиди студентських психологічних служб закордоном: у Великобританії, США, Франції, Німеччині, їх завдання і особливості.		1, 2, 3

		3. Психологічні центри в Україні.	
		Тема № 4. Психологічна служба в освітній системі України	
		Реферати за темами: 1. Модель функціонування психологічної служби вищого навчального закладу 2. Діяльність фахівців психологічної служби ВНЗ з психологічної підтримки особистісного-професійного розвитку учнів. 3. Умови ефективності психологічного супроводу 4. Програма психологічного супроводу особистісно-професійного розвитку студентів	1, 2, 3, 4
		Тема № 5. Психологічні служби галузевих установ	
		Підготувати відповіді на запитання: 1. Психологічна служба у системі МВС 2. Банківські психологічні служби. 3. Психологічна служба у системі МОЗ 4. Психологічна служба на підприємстві 5. Психологічна служба у системі збройних сил.	1, 2, 3, 5
		Тема № 6. Соціальна турбота про людей з обмеженими можливостями	
		Підготувати реферати за темами: 1. Поняття інвалідності та її види 2. Органи влади в Україні, що здійснюють підтримку та соціальний захист людей з обмеженими можливостями. 3. Соціальна робота з дітьми-інвалідами. 4. Працевлаштування, освіта та професійна підготовка людей з обмеженими можливостями. 5. Система соціального захисту людей з обмеженими можливостями.	2, 3, 5

5. Індивідуальні завдання

5.1.1. Теми рефератів

1. Психологічна служба у системі МВС.
2. Банківські психологічні служби.
3. Психологічна служба у системі МОЗ.
4. Психологічна служба на підприємстві.
5. Психологічна служба у системі збройних сил.
6. Психологічна служба освітніх установ.
7. Психологічні центри закордоном.

5.1.2. Теми курсових робіт немає

5.1.3. Теми наукових робіт немає

6. Методи навчання

Навчання з дисципліни проходить у формі: лекцій, практичних занять, а також самостійної та індивідуальної роботи. В процесі навчання використовуються наступні методи:

- лекції,
- інтерактивний метод,
- пояснювально-ілюстративний,
- метод наукового порівняння
- частково-пошуковий метод,
- метод виконання кейсу;
- дослідницький метод,
- метод проектів у формі індивідуальних/групових навчальних проектів,
- метод проблемного викладання.

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль

Питання для підсумкового контролю (залік)

1. Проблема психологічної підтримки у вітчизняній і зарубіжній психології
2. Психологічна служба як організаційна форма реалізації системи психологічного супроводу. Діяльність психологічних центрів в Україні і за кордоном.
3. Психологічна служба в освітній системі України
4. Принципи діяльності психологічної служби
5. Модель функціонування психологічної служби вищого навчального закладу
6. Діяльність фахівців психологічної служби ВНЗ з психологічної підтримки особистісного-професійного розвитку студентів
7. Умови ефективності психологічного супроводу студентів
8. Програма психологічного супроводу особистісно-професійного розвитку студентів
9. Психологічний супровід на етапах професіоналізації
10. Педологія.
11. Педагогічна підтримка.
12. Психотерапія, її характеристики і різновиди.
13. Соціальна підтримка.
14. Сімейна підтримка.
15. Задачі та цілі діяльності психологічної служби.
16. Суб'єкти та об'єкти психологічного впливу.
17. Методи та засоби діяльності психологічної служби.
18. Класифікація психологічних центрів: за формою власності, за цілями; за формами надання послуг.

- 19.Різновиди студентських психологічних служб закордоном: у Великобританії, США, Франції, Німеччині, їх завдання і особливості.
- 20.Психологічні центри в Україні.
- 21.Психологічна служба у системі МВС.
- 22.Психологічна служба у системі МОЗ.
- 23.Банківські психологічні служби.
- 24.Психологічна служба на підприємстві.
- 25.Психологічна служба у системі збройних сил.
- 26.Поняття інвалідності та її види.
- 27.Органи влади в Україні, що здійснюють підтримку та соціальний захист людей з обмеженими можливостями.
- 28.Соціальна робота з дітьми-інвалідами.
- 29.Працевлаштування, освіта та професійна підготовка людей з обмеженими можливостями.
- 30.Система соціального захисту людей з обмеженими можливостями.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Оцінювання навчальної дисципліни проводиться за результатами поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль передбачає накопичення балів до індивідуального рейтингу здобувача за відповідним навчальним курсом. Максимальна кількість балів, які здобувач може накопичити за результатами поточного контролю – 50.

До форм поточного контролю належить оцінювання:

- якості та активності роботи здобувача на лекційних заняттях;
- якості та активності роботи здобувача на семінарських та/або практичних заняттях;
- якості виконання завдань у межах самостійної роботи.

При визначенні поточної успішності здобувачів враховуються якості видів робіт, виконуваних ними: під час аудиторних заняттях; в межах самостійної роботи; як індивідуальних завдань; під час контрольних робіт. Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Окрім того, враховується ініціативність та активність здобувачів, що вони проявляють під час аудиторних занять.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах. Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту або заліку. Максимальна кількість балів, отриманих на іспиті або заліку – 50.

Для обліку сукупного результату підсумкового контролю використовується загальна кількість балів, отриманих здобувачем за результатами поточного контролю (протягом семестру), до якої додається кількість балів, отриманих за результатами іспиту або заліку.

Результати підсумкового контролю відображаються у відомостях обліку

успішності, навчальних картках здобувачів, залікових книжках. **Присутність здобувачів на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.** У разі, якщо здобувач не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Здобувач вищої освіти має право на визнання результатів навчання (умінь, компетентностей) у неформальній та/або інформальній освіті, які поширюється на дисципліни обов'язкової та вибіркової компонент, що за тематикою та змістом відповідають як навчальній дисципліні загалом, так і її окремим розділам, темам, індивідуальним завданням (курсова робота, контрольна робота тощо), які передбачені робочою програмою (силабусом) конкретної навчальної дисципліни. (Див. нормативний документ «Положення про порядок визнання в Харківському національному університеті внутрішніх справ результатів навчання (умінь, компетентностей) у неформальній та/або інформальній освіті» URL: http://univd.edu.ua/files/generaldocs/non_formal_education.pdf).

Умови визначення навчального рейтингу здобувача, а також вимоги і критерії оцінювання деталізовані нижче.

УМОВИ ВИЗНАЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО РЕЙТИНГУ			
Види роботи	Кількість	Максимум балів за 1	Разом
Робота на лекційному занятті	12	1	12
Робота на практичному Занятті	13	2	26
Проміжне тестування	2	6	12
Підсумковий контроль(залік)	1	50	50
Разом:			100
ВИМОГИ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ			
Види робіт	Кількість балів за один вид робіт	Критерії оцінювання	
Робота на лекційному занятті	1	Всі лекції з даного курсу мають інтерактивний характер, отже максимальну оцінку за роботу на лекції отримують здобувачі, які постійно включені в обговорення питань лекції.	
	0,5	Даний бал отримують здобувачі, які не беруть участі у обговоренні, втім демонструють уважність і відволікаються від ходу лекції на сторонні справи	
	0	Здобувач не приймає участі в лекційному занятті, порушує дисципліну, не слухає викладача, постійно відволікається	

Робота на семінарському занятті	2	Здобувач бере участь в опрацюванні семінарських питань (доповнення, відповідь на питання викладача), виступає із змістовною доповіддю на питання за планом, проявляє ґрунтовну підготовку, висловлює власну точку зору щодо висвітлюваної проблеми й підкріплює її аргументацією, правильно відповідає на уточнюючі питання
	1	Здобувач присутній на семінарському занятті, уважно слухає інших і іноді доповнює відповіді на питання заняття
	0	Здобувач не приймає участі в занятті, порушує дисципліну, не слухає інших, постійно відволікається
Проміжне тестування	6	<i>Проміжне тестування включає в себе питання, раніше обговоренні на семінарських заняттях і складається з 10 тестових питань з варіантами відповідей.</i> Отримує здобувач який правильно відповів на 10-9 питань тесту.
	4	Отримує здобувач який правильно відповів на 8-7 питаньтесту.
	2	Отримує здобувач який правильно відповів на 6-5 питаньтесту.
	0	Отримує здобувач у якого менше 5 правильних відповідей тесту.
Підсумковий контроль	1-50	<i>Підсумковий контроль (залік) проводиться у вигляді усних відповідей на білети, що включають два питання.</i> <i>У разі дистанційного навчання підсумковий контроль проводиться у вигляді тестів (50 питань) кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.</i>
	50-41	Відповіді на усі питання білету відтворюються в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Здобувач показує при цьому глибоке оволодіння матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал.

	40-31	При відповіді на питання екзаменаційного білету відтворюється значна частина питань. Здобувач виявляє знання і розуміння основних положень, певною мірою може аналізувати, порівнювати та робити висновки. Питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене уміння аналізувати факти й події. Але у відповідях допущені несуттєві помилки, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене власне ставлення до фактів.
	30-21	В відповіді відтворюються основні моменти питань без достатнього розуміння; здобувач у цілому оволодів суттю питань з даної теми, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але відповідь неповна, припускаються помилки, припущені неточності.
	20-1	Оцінюється відповідь, що містить рівень елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів питань. Здобувач виявив неспроможність в повному обсязі висвітлити питання чи питання висвітлені
		неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення. У відповідях припущені суттєві помилки.

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
97-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою
94-96			
90-93			
85-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією-двома значними помилками.
80-84			

75 – 79		C	«Добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками або з однією–двома значними помилками.
70-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, але прогалини не носять істотний характер, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконана, деякі з виконаних завдань містять помилки, робота з трьома значними помилками
65-69			
60-64		E	«Достатньо» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана або якість виконання деяких з них оцінена числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки
40-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, потрібні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконана, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
21-40			
1–20		F	«Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не освоєний, потрібні практичні навички роботи несформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

10.Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційніресурси в Інтернеті

Основна:

1. Дуткевич Т. В. Практична психологія: вступ до спеціальності: навч. посіб.Київ: ЦУЛ, 2018.256 с.
2. Євдокімова О.О. Психологічна служба. Навчально-методичний посібник. Х.: видавничо-поліграфічний центр ХНУРЕ, 2013. 204 с.
3. Легка,Л. М. Організація діяльності психологічних служб: навч. посіб. Львів: Новий Світ, 2018. 371 с
4. Психологічна служба: підруч. За загал. ред. Панок В. Г. Київ: Ніка-Центр, 2016. 362 с.
5. Технології роботи організаційних психологів: Навч. посіб. / За ред. Карамушки Л.М. К.: Інкос, 2019.156с.

Додаткова:

6. Збірник методик для діагностики негативних психічних станів військовослужбовців: Методичний посібник / Н.А. Агаєв, О.М. Кокун, І.О. Пішко, Н.С. Лозінська, В.В. Остапчук, В.В. Ткаченко. К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2016. 234 с.
7. Основи психологічної допомоги військовослужбовцям в умовах бойових дій: Методичний посібник / О.М. Кокун, Н.А. Агаєв, І.О. Пішко, Н.С. Лозінська. К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2015. 170 с.
8. Охорона психічного здоров'я в умовах війни / пер. з англ. Тетяна Семигіна, Ірина Павленко, Євгенія Овсяннікова [та ін.]. К.: Наш формат, 2017. 1068 с.
9. Помиткіна Л.В. Психодіагностика в процесі консультативної діяльності. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2014. С.191-209.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

10. Пошукова система Google Scholar <http://scholar.google.com/>
11. Пошукова система Springer <https://link.springer.com/>
12. Пошукова система Scirus <https://www.elsevier.com/>
13. Пошукова система Google books <https://books.google.com/>
14. Пошукова система WorldWideScience.org <https://worldwidescience.org/>
15. Пошукова система DOAJ <https://www.doaj.org/>
16. Пошукова система DOAB <https://www.doabooks.org/>
17. Пошукова система SpringerOpen <https://www.springeropen.com/>
18. Система пошуку наукової інформації у відкритих архівах України (SSM) <https://oai.org.ua/>
19. Електронна бібліотека Наукова періодика України <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/>